

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل
دانشکده دندانپزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه‌ی دکترای حرفه‌ای دندانپزشکی

عنوان:

بررسی ارتباط بین سن و علت اولین مراجعه به دندانپزشک در کودکان از تولد تا ۱۰ سالگی در مراجعه‌کنندگان به مراکز درمانی در سال ۱۴۰۰

استاد راهنما:

دکتر سمیه حکمت‌فر

استاد مشاور:

دکتر تلما ظهیریان مقدم

نگارش:

مهدیه سلمانی

شهریور ۱۴۰۱

شماره‌ی پایان نامه: ۲۴۰

تقدیم

این پایان نامه را به پدر
و مادر عزیزم تقدیم
می کنم.

تقدیر و سپاسگزاری

بدون شک جایگاه و منزلت استاد، اجل از آن است که در مقام قدردانی از زحمات بی شائبه ی او، با زبان قاصر و دست ناتوان، چیزی بنگاریم.

از استاد گرامیم خانم دکتر سمیه حکمت‌فر بسیار سپاسگذارم چراکه بدون راهنمایی‌های ایشان انجام این پایان‌نامه بسیار مشکل می‌نمود.

از خانم دکتر تلما ظهیریان مقدم به دلیل یاری‌ها و راهنمایی‌های بی چشمداشت بسیاری از سختی‌ها را برایم آسان‌تر نمودند، تقدیر و تشکر می‌نمایم.

بررسی ارتباط بین سن و علت اولین مراجعه به دندانپزشک در کودکان از تولد تا ۱۰ سالگی در مراجعه کنندگان به مراکز درمانی در سال ۱۴۰۰

چکیده

مقدمه: گاهی والدین تصور می‌کنند تا زمانی که دندان‌های دائمی رویش نیافته‌اند نیازی به مراجعه به دندانپزشک نیست. در حالی که اولین ویزیت دندانپزشکی در سن مناسب و قبل از آغاز پوسیدگی متخصصین دندانپزشک را قادر می‌سازد که علائم آغاز پوسیدگی زودرس دوران کودکی را تشخیص داده و رشد و تکامل دندان‌ها را ارزیابی نماید. همچنین والدین و یا پرستار کودک را در رعایت بهداشت دهان و دندان راهنمایی و تشویق کند. باتوجه به اهمیت موضوع این مطالعه به بررسی میانگین سنی اولین مراجعه‌ی کودکان برای ویزیت دندانپزشکی و علت مراجعه‌ی آن‌ها پرداخت.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه کودکانی که از تولد تا ۱۰ سالگی برای اولین بار به دندانپزشک مراجعه نموده‌اند مورد مصاحبه قرار گرفتند. اطلاعات شامل سن و جنسیت این کودکان، همچنین سن و تحصیلات والدین، رتبه‌بندی کودک از نظر تعداد فرزندان و علت مراجعه‌ی آن‌ها ثبت شد. علل مراجعه‌ی کودک به دندانپزشک به صورت زیر تقسیم‌بندی شد: درد، پوسیدگی دندان، آبرسه و تورم، تروما، ضایعات بافت نرم، معاینه، تغییر رنگ و لکه‌ی دندان، دندان شیری باقی‌مانده، عادات دهانی، نامنظمی دندان، آنومالی دندان، لقی دندان‌ها. داده‌ها برای تحلیل وارد نرم افزار SPSS نسخه ۲۱ شد. برای تحلیل داده‌های توصیفی از آماره‌های میانگین و میانه استفاده شد و برای تحلیل ارتباط بین متغیرها از آزمون‌های آماری مجذور کای دو و تست دقیق فیشر استفاده شد. سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ در نظر گرفته شد ($P < 0/05$).

یافته‌ها: میانگین سنی کودکان در اولین ویزیت دندانپزشکی $1/07 \pm 6/268$ سال بود. بین مراجعه‌کنندگان نسبت دخترها و پسرها مشابه بود. شایع‌ترین دلایل اولین ویزیت، دندان درد (۵۱/۳ درصد)، پوسیدگی دندان (۲۲/۲ درصد)، ویزیت (۱۲/۹ درصد)، آبرسه و تورم (۹/۲ درصد)، دندان شیری باقی‌مانده (۵/۷ درصد)، تغییر رنگ دندان (۴/۷ درصد)، نامنظمی دندان (۴/۵ درصد)، لقی (۲/۸ درصد)، تروما (۱/۵ درصد)، عادات دهانی (۰/۳ درصد)، ضایعات بافت نرم (۰/۲ درصد) بود. ۳۸ درصد مادران و ۳۴/۴ درصد پدران سطح تحصیلاتشان در مقطع لیسانس بود و میانگین سنی مادران ۳۵/۰۶ و پدران ۳۹/۸۴ بود. همچنین ۵۸/۷ درصد از کودکان مراجعه کننده اولین فرزندان خانواده بودند. **نتیجه‌گیری:** با توجه به نتایج مطالعه، بیشتر کودکان اولین ویزیت دندانپزشکی خود را دیرتر از زمان توصیه شده توسط دندانپزشکان (بین ۶ تا ۱۲ ماهگی) انجام می‌دهند. علت اصلی اولین ویزیت کودک به دندانپزشک درد و پوسیدگی است. ایجاد آگاهی بیشتر بین والدین/مراقبان در مورد اهمیت دندان‌های شیری کودک و مراجعه‌ی به موقع به دندانپزشک ضروری است.

کلمات کلیدی: پوسیدگی دندان، اولین مراجعه به دندانپزشک، پوسیدگی زودرس دندان

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
------	-------

فصل اول: معرفی پژوهش

۲	۱-۱. بیان مسئله
۸	۲-۱. اهداف پژوهش
۸	۳-۱. هدف کلی
۸	۴-۱. اهداف اختصاصی
۸	۵-۱. اهداف کاربردی
۸	۶-۱. فرضیه‌های پژوهش
۹	۷-۱. تعریف واژه‌ها

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه‌ی پژوهش

۱۱	۱-۲. مقدمه
۱۱	۲-۲. مبانی نظری پژوهش
۱۱	۱-۲-۲. پوسیدگی
۱۲	۲-۲-۲. تاریخچه‌ی پوسیدگی
۱۲	۳-۲-۲. عوامل مؤثر بر پوسیدگی
۱۵	۴-۲-۲. تأثیر ژنتیک بر پوسیدگی
۱۵	۵-۲-۲. شیوع پوسیدگی
۱۶	۶-۲-۲. پیشگیری از پوسیدگی
۱۸	۷-۲-۲. پوسیدگی زودرس دوران کودکی (ECC)

- ۱۹ S-ECC (SEVERE EARLY CHILDHOODCARIES) ۸-۲-۲
- ۲۰ عوامل مؤثر بر ECC ۹-۲-۲
- ۲۲ مشکلات ECC ۱۰-۲-۲
- ۲۲ شیوع ECC ۱۱-۲-۲
- ۲۳ پیشگیری از ECC ۱۲-۲-۲
- ۲۵ مدیریت ECC ۱۳-۲-۲
- ۲۶ ویزیت به موقع دندانپزشکی ۱۴-۲-۲
- ۲۹ مروری بر پیشینه‌ی پژوهش ۳-۲-۲
- ۲۹ مروری بر پیشینه‌ی پژوهش در ایران ۱-۳-۲
- ۳۱ مروری بر پیشینه‌ی پژوهش در خارج ۲-۳-۲
- ۳۴ جمع‌بندی پیشینه‌های پژوهش ۳-۳-۲

فصل سوم: مواد و روش‌ها

- ۳۵ نوع مطالعه و روش پژوهش ۱-۳
- ۳۵ جامعه‌ی آماری پژوهش ۲-۳
- ۳۵ معیارهای ورود به مطالعه و خروج به مطالعه ۳-۳
- ۳۵ حجم نمونه و روش نمونه‌گیری ۴-۳
- ۳۶ ابزار و روش گردآوری داده‌ها ۵-۳
- ۳۶ زمان و مکان انجام پژوهش ۶-۳
- ۳۶ متغیرهای پژوهش ۷-۳
- ۳۷ جدول متغیرها ۸-۳

۳-۹. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها ۳۷

۳-۱۰. ملاحظات اخلاقی ۳۸

فصل چهارم: یافته‌های پژوهش

۴-۱. مقدمه ۳۹

۴-۲. یافته‌های توصیفی ۳۹

۴-۲-۱. توزیع سنی ۳۹

۴-۲-۲. توزیع جنسیت ۴۰

۴-۲-۳. توزیع تحصیلات مادر ۴۰

۴-۲-۴. توزیع تحصیلات پدر ۴۱

۴-۲-۵. میانگین سن پدر و مادر ۴۱

۴-۲-۶. توزیع رتبه تولد فرزند در خانواده ۴۱

۴-۳. یافته‌های تحلیلی ۴۲

۴-۳-۱. علت اولین مراجعه به صورت کلی ۴۲

۴-۳-۲. سن طبقه‌بندی شده ۴۳

۴-۳-۳. تعیین اولین سن مراجعه‌ی به دندانپزشکی در کودکان زیر ۱۰ سال برحسب جنس ۴۴

۴-۳-۴. تعیین علت اولین مراجعه‌ی دندانپزشکی در کودکان زیر ۱۰ سال برحسب جنس ۴۴

۴-۳-۵. تعیین ارتباط بین سن و علت اولین مراجعه‌ی دندانپزشکی در کودکان زیر ۱۰ سال ۴۵

۴-۳-۶. تعیین ارتباط بین جنسیت و علت اولین مراجعه‌ی دندانپزشکی در کودکان زیر ۱۰ سال ۴۶

۴-۳-۷. رابطه‌ی سن والدین و سن کودکان در اولین مراجعه به دندانپزشک ۴۷

۴-۳-۸. رابطه‌ی سن والدین و دلیل اولین مراجعه‌ی کودکان به دندانپزشک ۴۷

۴-۳-۹. رابطه‌ی بین تحصیلات والدین با سن اولین مراجعه‌ی کودکان به دندانپزشک ۴۸

۴-۳-۱۰. رابطه‌ی تحصیلات والدین و دلیل اولین مراجعه‌ی کودک به دندانپزشک ۴۸

۴-۳-۱۱. ارتباط بین تعداد فرزندان خانواده و سن اولین مراجعه به دندانپزشک ۴۹

فصل پنجم: بحث، نتیجه‌گیری و پیشنهادهای پژوهش

۵-۱. بحث ۵۱

۵-۲. نتیجه‌گیری ۵۷

۵-۳. محدودیت‌ها و پیشنهادهای پژوهش ۵۸

۵-۳-۱. محدودیت‌ها ۵۸

۵-۳-۲. پیشنهادهای پژوهش ۵۸

منابع و مأخذ ۵۹

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱-۲: نمونه‌هایی از متغیرهایی که برای ارزیابی خطر پوسیدگی فردی استفاده می‌شود.....	۱۴
جدول ۲-۲: جدول ارزیابی ریسک پوسیدگی.....	۲۸
جدول ۱-۴: توزیع فراوانی سن کودکان در اولین مراجعه به دندانپزشک و مقایسه‌ی درصد آن‌ها.....	۳۹
جدول ۲-۴: مقایسه‌ی فراوانی شرکت‌کنندگان به تفکیک جنسیت.....	۴۰
جدول ۳-۴: مقایسه‌ی توزیع فراوانی شرکت‌کنندگان به تفکیک سطح تحصیلات مادران.....	۴۰
جدول ۴-۴: مقایسه‌ی توزیع فراوانی شرکت‌کنندگان به تفکیک سطح تحصیلات مادران.....	۴۱
جدول ۵-۴: توزیع فراوانی رتبه‌بندی تولد در خانواده.....	۴۱
جدول ۶-۴: مقایسه‌ی فراوانی علت اولین مراجعه‌ی کودکان به دندانپزشک.....	۴۳
جدول ۷-۴: سن طبقه‌بندی شده زیر ۶ سال و بالای ۶ سال.....	۴۳
جدول ۸-۴: بررسی اولین سن مراجعه به دندانپزشک به تفکیک جنسیت.....	۴۴
جدول ۹-۴: بررسی فراوانی علت اولین مراجعه‌ی شرکت‌کنندگان به دندانپزشک به تفکیک جنسیت.....	۴۵
جدول ۱۰-۴: بررسی علت اولین مراجعه به دندانپزشک به تفکیک سن طبقه‌بندی شده.....	۴۵
جدول ۱۱-۴: بررسی علت اولین مراجعه به دندانپزشک به تفکیک جنسیت.....	۴۶
جدول ۱۲-۴: بررسی ارتباط سن والدین با علت اولین مراجعه‌ی کودکان به دندانپزشک.....	۴۷
جدول ۱۳-۴: بررسی ارتباط میزان تحصیلات والدین با علت اولین مراجعه‌ی کودکان به دندانپزشک.....	۴۹